

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОДА
ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАУК СУДНОБУДУВАННЯ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ НУК
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

Всеукраїнська студентська науково-практична конференція

6 грудня 2019 року

*Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,
кафедра соціально-гуманітарних дисциплін,
пр-т Героїв України, 9*

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

ОРГАНІЗАТОРИ:

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Департамент освіти і науки Миколаївської ОДА
Південний науковий центр НАН України
Академія наук суднобудування
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
Навчально-науковий гуманітарний інститут НУК
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

Матеріали публікуються за оригіналами, які представлені авторами

Претензії щодо змісту та якості матеріалів не приймаються

Відповідальна за випуск:

д-р пед. наук, проф. кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

К. Г. Трибулькевич

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова (протокол № 2 від
28.02.2020 р.)*

П 78

Проблеми соціально-гуманітарних наук: матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 6 грудня 2019 року / Відп. за випуск К. Г. Трибулькевич. – Миколаїв: НУК, 2020. – 354 с.
ISBN 978-966-488-215-3

У матеріалах конференції здійснено комплексний розгляд проблем викладання соціально-гуманітарних наук у технічному закладі вищої освіти; науковий аналіз питань освіти студентства в умовах євроінтеграції; психолого-педагогічних проблем становлення особистості; соціальної, політичної та історичної думки сьогодення; лінгводидактичних аспектів освіти у ЗВО; залучення студентів до наукової роботи з метою підвищення якості підготовки фахівців.

ISBN 978-966-488-215-3

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2020

© ПП «АА Тандем», 2020

The problems of the educational system in the hyper flow of information in the problematic assessment of truth causes

The article is devoted to the problems of the educational system. Analysis of processes in the teacher-student system and the impact of global processes on it. The causes of the problem of assessing truth are described and key tools for overcoming them are described.

Key words: truth, internet, pedagogy, philosophy, scientific knowledge.

УДК 37.015.3:005.32

Шмарков О. А.

група 5231м, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова, foreveronlytrickster@gmail.com

Ткаченко А. В.

викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Національний
університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
anastasiya.tkachenko88@gmail.com

ВПЛИВ МОТИВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

У статті розкрито питання ролі методів формування пізнавальних інтересів у процесі навчання та питання залежності результату навчання від рівня мотивації.

Ключові слова: мотивація, пізнавальні інтереси, процес навчання, мотиваційні методи.

Мета дослідження. Основною метою статті є висвітлення питання впливу мотивації на процес навчання. Для досягнення поставленої мети необхідно:

- проаналізувати та дати визначення поняттю мотивація;
- дослідити методи формування пізнавальних інтересів;
- охарактеризувати наявну експериментальну базу на основі результатів дослідно-експериментальної роботи Н. О. Клименко «Формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів гуманітарних вузів» [5].

Актуальність теми. Процес розвитку кожної людини невід’ємно пов’язаний з процесом навчання. В залежності від того, наскільки успішна людина у навчанні, з деякою впевненістю можна казати, наскільки успішною вона буде у професійному плані та в цілому, що і обумовлює актуальність даного дослідження.

Основний зміст. Аналізуючи стан сучасної вищої освіти легко можна помітити, що досить розповсюдженим явищем стає недостатня вмотивованість студентів закладів вищої освіти, яка суттєво впливає на рівень їх навчальної

успішності та зацікавленості в отриманні якісної освіти (глибоких знань). Тому вивчення впливу методів формування пізнавальних інтересів на мотивацію студентів набуває істотного сенсу.

Доцільно починати вивчення методів формування пізнавальних інтересів з визначення основної термінології. Вперше термін «мотивація» використав А. Шопенгауер у статті «Чотири принципи достатньої причини» (1900–1910). Після чого термін міцно увійшов у психологічний ужиток для пояснення причин поведінки людей та тварин [4].

Мотивація є дуже багатогранним поняттям, тому її тлумачення налічує велику кількість визначень. В контексті даного дослідження доцільно використовувати таке визначення поняття мотивації, як сукупність психічних процесів, які надають поведінці енергетичний імпульс та загальну спрямованість [3].

Звернемося до праці Бабанського Ю. К., у якій він виділяє дві великі підгрупи методів мотивації: методи формування пізнавальних інтересів та методи формування почуття обов'язку і відповідальності у навчанні. У межах цієї статті розглянемо групу методів формування пізнавальних процесів. Під методами формування пізнавальних процесів будемо розуміти такі методи мотивації, за яких стимулюючий вплив педагога веде до розвитку мотивації учіння у студентів, тобто зростає внутрішня мотивація до навчання [2].

Артюшина М. В. у своїй статті «Методи і прийоми мотивування і стимулювання навчальної діяльності студентів» [1] відносить до групи методів формування пізнавальних інтересів і позитивного розвитку емоційного ставлення до навчання наступні методи та прийоми.

Метод комунікативної атаки – метод швидкого включення, мобілізації аудиторії до навчання через використання ефекту новизни, несподіваності. Прийоми: незвична атмосфера (затемнення, оформлення, незвичайні предмети); незвичайна дія викладача (розміщення, поза, одяг); театралізація; інтригуючий початок заняття – цікаве запитання, суперечливе ствердження, казка, анекдот, притча, ситуація з відстроченим завершенням (в кінці) [1].

Метод викликання цікавості – включення у навчальний процес цікавого, захоплюючого матеріалу. Прийоми: розповідь про цікаві приклади, факти, історичні відомості, парадоксальні ситуації, наукові відкриття тощо; розповідь про особисте (розповідь викладачем подій, фактів зі свого життя); наведення уривків з художніх творів, кіно; проведення дослідів, демонстрація цікавих експериментів [1].

Метод цікавих аналогій – базується на викликанні емоції подиву через вміле порівняння даних. Прийоми: зіставлення наукових і життєвих тлумачень; порівняння окремих природних і суспільних явищ; співставлення цифр, фактів, подій; епітети, метафори (образні порівняння) [1].

Метод створення ситуацій моральних переживань – викликання емоційних переживань студентів при наданні навчального матеріалу за допомогою засобів художнього слова, яскравості, емоційності викладу.

Прийоми: показ уривків фільмів, читання уривків творів; обговорення екстремальних подій, ситуацій; аналіз літературних творів [1].

Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів, що викликає в них інтерес, бажання пізнати сутність спостережуваних явищ. Прийоми: запитання про досвід («Хто знає?», «Хто чув?», «Хто був?», «Хто бачив?»); самостійне наведення студентами прикладів з власного життя, особистих спостережень [1].

Метод створення відчуття успіху в навчанні – стимулювання в студентів переживань та радощів успіху, що зміцнює впевненість у власних силах, пробуджує почуття гідності, бажання вчитися. Прийоми: посилення важкості – надання доступних для виконання завдань, можливості їх вибору студентами; еврика – створення умов, за яких студент, виконуючи навчальне завдання, несподівано для себе доходить висновку, який розкриває раніше йому невідомі можливості, отримує новий, цікавий, оригінальний результат [1].

Метод закріплення позитивного враження – метод заключної мотивації, що дозволяє скласти цілісне враження про навчання, спрямувати студентів на подальшу самостійну роботу. Прийоми: узагальнення, підсумки, висновки, резюме; комплімент, подяка слухачам; емоційна розрядка (викликання сміху); ефектне завершення (влучна цитата, вислів, заклик до дії); відстрочене завершення початку («навчальне коло» між початком і завершенням); зв'язок з наступною темою (прийом Шехерезади відстрочена кінцівка); зворотний зв'язок, рефлексія (відгуки студентів про заняття, його аналіз) [1].

В якості доведення ефективності даної групи методів звернемося до експериментального дослідження у дисертації Клименко Н. О. «Формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю». За даним експериментальним дослідженням було доведено, що в основі процесу формування мотивації навчання лежить активна пізнавальна діяльність самого студента, тому процес навчання може бути діючим, коли він будується на методах і прийомах, які активізують діяльність студентів, служать їх розумовому розвитку [5]. Додатково наведемо результати експерименту (таблиця 1).

Таблиця 1. Динаміка рівнів сформованості мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів експериментальної та контрольної груп у ході експериментально-дослідної роботи (у % до загальної кількості) [5].

Рівні сформованості	Критерії											
	Усвідомленість				Емоційно-ціннісне ставлення				Активність			
	На початок експерим.		У кінці експерим.		На початок експерим.		У кінці експерим.		На початок експерим.		У кінці експерим.	
	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
Високий	17,44	15	23,25	10	15,1	15	43,02	8,35	15,12	15	38,37	6,7
Достатній	30,23	31,67	37,21	33,25	27,9	26,7	32,57	16,7	27,9	28,3	31,4	15
Середній	41,86	43,33	36,05	40	43,05	45	20,93	38,35	44,18	45	25,58	35
Низький	10,47	10	3,49	16,75	13,95	13,3	3,48	36,6	12,8	11,7	4,65	43,3

Висновок. У результаті дослідження буда досягнута основна мета статті – висвітлення питання впливу мотивації на процес навчання. Проаналізовано та визначено поняття мотивації, досліджено методи формування пізнавальних інтересів, охарактеризована наявна експериментальна база на основі результатів дослідно-експериментальної роботи Клименко Н. О. «Формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів гуманітарних вузів» [5].

Список використаних джерел

1. Артющина М. В. Методи і прийоми мотивування і стимулювання навчальної діяльності студентів. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. Житомир. 2013. Вип. 3 (69). С. 25–32.
2. Педагогика: учеб. пособие для студентов пед. институтов / Ю. К. Бабанский и др.; под ред. Ю. К. Бабанского. 2-е изд., доп. и перераб. Москва: Просвещение, 1988. 479 с.
3. Дружинин В. Н. Психология. учебник для гуманитарных вузов / под общ. ред. В. Н. Дружинина. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 656 с.
4. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 512 с.
5. Клименко Н. О. Формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів гуманітарних вузів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Луганський нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2005. 22 с.

The influence of motivational methods of formation of cognitive interests during the learning process

In the article has revealed the questions about the role of methods formation cognitive interests in the learning process and the dependence of the result of learning process from the level of motivation.

Key words: *motivation, cognitive interests, learning process, motivational methods.*